

Jó ízlés és jogsértés határán

Egyre gyakoribb és elfogadottabb, hogy a gazdasági társaságok, vállalkozók funkcionális területeként a közösségi média valamely felülete szolgáljon, adott esetben domain-használat mellett vagy helyett. Egy ilyen felület kezelése nem igényel regisztrációs vagy fenntartási költségeket, a közzétett tartalom is gyorsan eljut a célközönséghez. Mégis, akadnak helyzetek, amelyekre ha a profil tulajdonosa nem ügyel megfelelően, könnyen bajba kerülhet.

A vállalkozások, ha Facebook-profil tartanak fenn, akkor általában a különböző menüpontok alatt bemutatkoznak, az üzenőfalon megosztják a publikációkat vagy közzéteszik az eseményeiket. Mind a fenntartó, mind a látogatók lazán kezelik ezeket a felületeket és bejegyzéseket, a hangvétel informális, és a közzététel is értelemszerűen publikus, hiszen minél több megosztást vagy hozzászólást generál egy bejegyzés –, a közösségi oldal által nyújtott egyik kommunikációs csatornán, a hírfolyamon –, annál több felhasználóhoz jut el, a cég adataival és elérhetőségeivel együtt. Ez üzleti szempontból is mindenképpen kedvező, mivel az említett folyamat gyakorlatilag ingyen marketingként szolgál a fenntartó számára.

Versengő jogok és érdekek

Ne legyen meglepetésszerű senkinek a közösségi oldalak laza és informális hangulata, a személyiségi jogok itt is érvényesülnek. Szükséges megjegyezni, hogy nem csak a magánszemélyekkel szemben kell tartózkodni személyhez fűződő jogainak megsértésétől, hanem szűkebb körben a jogi személyekkel szemben is fennáll az előbbi kötelezettség. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény alapján a jogi személy személyhez fűződő jogaira a személyiségi jogokra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, kivéve, ha a védelem jellegénél fogva csupán az embert illeheti meg. A nevesített személyiségi jogok közül különösen a névviseléshez való jog, az üzleti titokhoz és védett ismeret védelméhez való jog valamint a jó hírnévhez való jog azok, amik jogviták tárgyát képezhetik. A hírnév egy személy társadalmi értékelésére szolgáló tényállítások összessége. A gazdasági társaságoknál az üzleti jó hírnév megsértése jelentős vagyoni hátrányt okozhat és az üzleti reputáció veszélyeztetése a későbbi ügyletkötésekhez vagy esetleges befektetésekhez szükséges bizalmat is megrendítheti. Ez megnyilvánulhat egyrészt magának a társaságnak a kifejezetten sértő becsméréseiben, de akár az általa előállított termékre irányuló törvénysértő közlésekkel. Forgalmazási szerződéseknél például a Ptk. külön nevesíti a termék jóhírnevének megóvására vonatkozó kötelezettséget.

A jó hírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tény állít, híresztel vagy valós tény hamis színben tüntet fel. Köztudott, hogy az internetes véleménynyilvánítás a polgári és politikai jogok alapköve, azonban a tartalmát és kifejezőmódját is tekintve jogsértő tényközlések átlépik ezen szabadság korlátait, a jogsértő felróhatóságának hiányára irányuló sikertelen bizonyítás után pedig a sérelemdíj mellett kártérítést is köteles megfizetni.

Vendégek serege, gazda nehézsége

Az internet által közvetített vélemény és tényközlések rövid időn belüli terjedése és a közvetítők nem mindig azonosítható személye miatt a Facebook profilt fenntartó vállalkozásoknak fokozott gondossággal célszerű figyelemmel kísérnie az általuk megosztott bejegyzések alatt közzétett kommenteket. A felelősség objektív módon egyedül a jogsértő közlés tényén alapszik. Viszont ezen

felelősség viselésére vonatkozó gyakorlatot illetően a közelmúltban paradigmaváltás történt. Elvi jelentőségű döntések először az Emberi Jogok Európai Bíróságának nagytanácsa előtt születtek. A *Delfi* ügyben a bíróság ítéletében kimondta, hogy azáltal, hogy a hírportál a véleményük kifejezésére biztatta olvasóit, nem csak technikai közvetítői funkciót, hanem tartalomszolgáltatói feladatokat is ellátott.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy az internetes hírportálok elviekben jogi felelősséget vállalnak a tartalom szolgáltatása keretében, ezen jogi felelősséget pedig különösen azokban az esetekben vizsgálta, amikor a kommentek megjelenítéséhez biztosított platformok felhasználói nyilvánvalóan törvénytörő kijelentéseket tettek, amelyek gyűlöletbeszédnek és erőszakra való uszításnak minősültek. A kommentek tényleges szerzőinek felelőssége a közvetítő szolgáltató jogi felelősségének alternatívájaként jelent meg. A tényállás megállapításakor a kommentek kontextusát és tartalmát, a kérelmező társaság által a gyalázkodó kommentek megelőzése vagy eltávolítása érdekében végzett intézkedéseket vizsgálta, mely szempontok a felelősség fennállásán nem változtattak, de a fizetendő kártérítés mértékén már alakíthattak az üzemeltető javára.

A magyar bírói gyakorlat

Az előbbi megállapításoktól annyiban tér el a hazai bírói gyakorlat, hogy a jogalkalmazó a hírportálok felelősségére Az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény rendelkezéseit alkalmazta, míg arra a társaságra, amelynek nem üzleti jellegű főtevékenysége a média-és hírszolgáltatás, a Polgári Törvénykönyv személyiségi jogsérelemre vonatkozó rendelkezéseit vette figyelembe. Kiterjesztette a facebook profil ellenőrzési körét a jogsértő hozzászólásokra, álláspontja szerint azzal, hogy mivel a kommentek elhelyezésére lehetőséget biztosít, vállalja annak kockázatát, hogy jogsértő tartalmú közlemények is megjelenhetnek, és mint ilyen, önmagában megalapozza a személyiségi jogsértés objektív jogkövetkezményeinek érvényesítését. Ez alól az sem mentesít, hogy az üzemeltetőnek nincs technikai lehetősége valamennyi komment moderálására.

Egy magyar internetes hírportál ügye a nemzeti jogorvoslatok kimerítése után megjárta az Emberi Jogok Európai Bíróságát is. A nagytanács hangot adott azon aggodalmának, hogy a magyar bíróságok szigorú álláspontja a jogi felelősség olyan felfogását tükrözi, amely valójában kizárja az alapjogok európai gyakorlatban szereplő feltételek szerinti kiegyensúlyozását. A felelősség ily módon való megállapítása negatív és elrettentő hatással járhat egy internetes portál kommentkörnyezetére, amely közvetlen dermesztő hatással lehet a véleménynyilvánítási szabadságára is. Felmerül a kérdés, hogy a felelősségrevonás elkerülése érdekében milyen eszközök állnak a facebook-profil fenntartó társaságok vagy vállalkozások rendelkezésére. A közelmúltban a Pécsi Ítéltáblának született egy olyan eseti döntése, amelyben kimondta, hogy nincs olyan elvárás a tartalomszolgáltatóval szemben, hogy az internetes portálján a kommentálás lehetőségét kizárja. Azonban ellenőrzést kell gyakorolnia a megjelenő kommentek felett legalább olyan mértékben, hogy ha az érintett kifogást emel, a sérelmes kommentet haladéktalanul el kell távolítania. Ezt a notice-and-take-down rendszer működtetésével vagy ún. content filtering algoritmus alkalmazásával lehet megvalósítani. Nem kell feltétlenül megvárni, hogy a sértett jelezzen. Elég, ha az oldal üzemeltetője naponta figyelemmel kíséri a publikus beállítás alatt közzétett bejegyzését, és ha a fentiek alapján kirívóan sértőnek talál egy hozzászólást, akkor észszerű időn belül törölje azt. Az említett intézkedéseken kívül a társaságnak nem kötelessége képviselni azt a harmadik személy felhasználót a jogsértővel szemben, akit személyiségi jogában megsértettek, mivel ezen jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni.